EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 16.7.2021
COM(2021) 394 final

2021/0217 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

ETA:n sekakomiteassa Euroopan unionin puolesta esitettävästä kannasta yhteistyöstä muilla kuin neljän vapauden alaan kuuluvilla erityisalueilla tehdyn ETA-sopimuksen pöytäkirjan 31 muuttamiseen

(Budjettikohta PA 13 17 01 – Puolustusalan tutkimusta koskeva valmistelutoimi)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN KOHDE

Tämä ehdotus koskee päätöstä ETA:n sekakomiteassa unionin puolesta esitettävästä kannasta yhteistyöstä muilla kuin neljän vapauden alaan kuuluvilla erityisalueilla tehdyn ETA-sopimuksen pöytäkirjan 31 muuttamista koskevan sekakomitean päätöksen suunniteltuun hyväksymiseen.

2. EHDOTUKSEN TAUSTA

2.1. ETA-sopimus

Euroopan talousalueesta tehdyssä sopimuksessa, jäljempänä ’ETA-sopimus’, taataan Euroopan talousalueen kansalaisille ja talouden toimijoille yhtäläiset oikeudet ja velvollisuudet. Siinä määrätään neljää vapautta koskevien EU:n säädösten saattamisesta osaksi 30 ETA-maan eli EU:n jäsenvaltioiden, Norjan, Islannin ja Liechtensteinin lainsäädäntöä. ETA-sopimus kattaa lisäksi yhteistyön muilla tärkeillä aloilla kuten tutkimuksen ja kehityksen, koulutuksen, sosiaalipolitiikan, ympäristön, kuluttajansuojan, matkailun ja kulttuurin aloilla, joita kutsutaan yhteiseltä nimeltään sivuaviksi ja horisontaalisiksi politiikoiksi. Sopimus tuli voimaan 1. tammikuuta 1994. Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot ovat sopimuksen sopimuspuolia.

2.2. ETA:n sekakomitea

ETA:n sekakomitea vastaa ETA-sopimuksen hallinnoinnista. Se on foorumi ETA-sopimuksen toimintaan liittyvää näkemysten vaihtoa varten. Se tekee päätöksensä yksimielisesti. Lissabonin sopimuksen mukaisesti vastuu ETA-asioiden koordinoinnista EU:n puolella on Euroopan ulkosuhdehallinnolla.

2.3. Suunniteltu ETA:n sekakomitean säädös

ETA:n sekakomitean on määrä hyväksyä päätös yhteistyöstä muilla kuin neljän vapauden alaan kuuluvilla erityisalueilla tehdyn ETA-sopimuksen pöytäkirjan 31 muuttamisesta, jäljempänä ’suunniteltu säädös’.

Suunnitellun säädöksen tarkoituksena on, että ETA:an kuuluvat Euroopan vapaakauppaliiton (EFTA) valtiot voivat jatkaa osallistumista puolustusalan tutkimusta koskevaan unionin valmistelutoimeen, jäljempänä ’valmistelutoimi’, varainhoitovuonna 2021.

Valmistelutoimi toteutettiin vuosina 2017–2019, ja maksusitoumusmäärärahoja voitiin ottaa unionin talousarvioon ainoastaan kyseisellä kaudella. Valmistelutoimen aiemmilta vuosilta peräisin olevia oikeudellisia sitoumuksia ei kuitenkaan ole vielä täytetty. Tästä syystä ETA:n EFTA-valtioiden olisi edelleen osallistuttava toimeen.

Koska Liechtenstein ja Islanti eivät ole ilmaisseet kiinnostustaan osallistua valmistelutoimeen, ETA:n sekakomitean päätösluonnos koskee ainoastaan Norjaa.

Suunnitellusta säädöksestä tulee sopimuspuolia sitova ETA-sopimuksen 103 ja 104 artiklan mukaisesti.

3. UNIONIN PUOLESTA ESITETTÄVÄ KANTA

Euroopan ulkosuhdehallinto ja komission yksiköt toimittavat ETA:n sekakomitean päätösluonnoksen neuvostolle hyväksyttäväksi unionin kantana. Euroopan ulkosuhdehallinto toivoo voivansa esittää sen ETA:n sekakomiteassa mahdollisimman pian.

Liitteenä olevan ETA:n sekakomitean päätösluonnoksen sisältö ja luonne eivät ole pelkästään neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2894/94 tarkoitettuja teknisiä mukautuksia. Näin ollen neuvosto vahvistaa unionin kannan.

ETA-sopimuksen 78 artiklassa määrätään, että sopimuspuolet syventävät ja laajentavat yhteistyötään EU:n toiminnassa, joka liittyy tutkimustyöhön ja teknologiseen kehittämistyöhön.

Norja osallistui puolustusalan tutkimusta koskevaan valmistelutoimeen jo edellisellä kaudella (2017–2019), jonka aikana maksusitoumusmäärärahoja on otettu käyttöön, ja se osallistuu toimeen siihen saakka, kunnes kaikki maksumäärärahat on käytetty loppuun. Lisäksi jo vuonna 2014 i) Norja teki yhteistyösopimuksen Euroopan puolustusviraston kanssa ja ii) puolustus- ja turvallisuusalan hankintoja koskeva direktiivi (2009/81/EY) otettiin osaksi ETA-sopimusta.

EU:n talousarviopolitiikan mukaisesti osallistuminen EU:n toimintaan on mahdollista vasta, kun vastaava rahoitusosuus on maksettu. Maksu voidaan suorittaa heti sen jälkeen kun tämä luonnos neuvoston päätökseksi on hyväksytty ja Euroopan komissio on vahvistanut rahoituspyynnön ja toimittanut sen ETA:n EFTA-valtioille.

Sen vuoksi sekakomitean päätösluonnosta sovelletaan takautuvasti 1. tammikuuta 2021 alkaen, jotta voitaisiin kattaa 1. tammikuuta 2021 ja asianomaisen maksun vastaanottamisen välinen ajanjakso. Takautuva soveltaminen ei vaikuta asianomaisten henkilöiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin, ja siinä noudatetaan luottamuksensuojan periaatetta.

Liitteenä olevaan sekakomitean päätökseen liittyy ETA:n EFTA-valtioiden yksipuolinen lausuma, jossa todetaan, että päätöksellä laajennetaan sopimuspuolten välistä yhteistyötä, jotta voidaan jatkaa ETA:n EFTA-valtioiden osallistumista puolustusalan tutkimusta koskevaan unionin valmistelutoimeen. ETA:n EFTA-valtiot katsovat, että puolustusasiat eivät kuulu ETA-sopimuksen soveltamisalaan ja että sen vuoksi tämän päätöksen hyväksyminen ei laajenna ETA-sopimuksen soveltamisalaa kattamaan puolustusasioita ETA:n EFTA-valtioiden kyseiseen valmistelutoimeen osallistumista laajemmin. ETA:n EFTA-valtiot korostavat myös sitä, että Islanti ja Liechtenstein eivät osallistu valmistelutoimeen eivätkä sen rahoittamiseen.

4. OIKEUSPERUSTA

4.1. Menettelyllinen oikeusperusta

4.1.1. Periaatteet

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä ’SEUT-sopimus’, 218 artiklan 9 kohdassa määrätään päätöksistä ”*sopimuksella perustetussa elimessä unionin puolesta esitettävien kantojen vahvistamisesta, silloin kun tämän elimen on annettava säädöksiä, joilla on oikeusvaikutuksia, lukuun ottamatta säädöksiä, joilla täydennetään tai muutetaan sopimuksen institutionaalisia rakenteita*”.

Ilmaisu ’*säädöksiä, joilla on oikeusvaikutuksia*’ kattaa myös säädökset, joilla on oikeusvaikutuksia kyseiseen elimeen sovellettavan kansainvälisen oikeuden nojalla. Se kattaa myös välineet, joilla ei ole sitovaa vaikutusta kansainvälisen oikeuden nojalla, mutta jotka ’*voivat vaikuttaa ratkaisevasti sen säännöstön sisältöön, jonka unionin lainsäätäjä antaa*’[1].

[1] Unionin tuomioistuimen tuomio 7.10.2014, Saksa v. neuvosto, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61–64 kohta.

4.1.2. Soveltaminen käsillä olevassa asiassa

ETA:n sekakomitea on perustettu ETA-sopimuksella. Säädös, joka ETA:n sekakomitean on määrä antaa, on säädös, jolla on oikeusvaikutuksia. Suunniteltu säädös on sitova kansainvälisen oikeuden nojalla ETA-sopimuksen 103 ja 104 artiklan mukaisesti.

Suunnitellulla säädöksellä ei täydennetä eikä muuteta sopimuksen institutionaalisia rakenteita. Sen vuoksi ehdotetun päätöksen menettelyllinen oikeusperusta on SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohta yhdessä Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2894/94 1 artiklan 3 kohdan kanssa.

4.2. Aineellinen oikeusperusta

4.2.1. Periaatteet

SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan nojalla annettavan päätöksen aineellinen oikeusperusta määräytyy ensisijaisesti sen suunnitellun säädöksen tavoitteen ja sisällön perusteella, jota unionin puolesta otettava kanta koskee. Jos suunnitellulla säädöksellä on kaksi tavoitetta tai siihen sisältyy kaksi osatekijää ja jos näistä tavoitteista tai osatekijöistä toinen on mahdollista määritellä pääasialliseksi tavoitteeksi tai osatekijäksi, johon nähden toinen tavoite tai osatekijä on liitännäinen, SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan nojalla hyväksyttävällä päätöksellä on oltava vain yksi aineellinen oikeusperusta, eli se, jota pääasiallinen tai ensisijainen tavoite tai osatekijä edellyttää.

Kun suunnitellulla säädöksellä on samanaikaisesti useita tavoitteita tai kun siihen sisältyy useita osatekijöitä, joita ei voida erottaa toisistaan ja joista yksikään ei ole toisiin nähden liitännäinen, SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan nojalla annettavan päätöksen aineellisessa oikeusperustassa on poikkeuksellisesti mainittava kaikki asianmukaiset oikeusperustat.

4.2.2. Soveltaminen käsillä olevassa asiassa

Suunnitellulla säädöksellä on tavoitteita ja siihen sisältyy osatekijöitä, jotka koskevat puolustusalan tutkimusta koskevan valmistelutoimen rahoittamista. Aineellinen oikeusperusta vastaa tämän valmistelutoimen oikeusperustaa, joka on asetuksen (EU, Euratom) 2018/1046[2], jäljempänä ’varainhoitoasetus’, 58 artiklan 2 kohdan b alakohta.

4.3. Päätelmä

Ehdotetun päätöksen oikeusperustan olisi oltava asetuksen (EU, Euratom) 2018/1046[3] 58 artiklan 2 kohdan b alakohta yhdessä SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan ja Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2894/94 1 artiklan 3 kohdan kanssa.

5. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Norja maksaa rahoitusosuuden budjettikohtaan PA 13 17 01: ”Valmistelutoimi – Puolustusalan tutkimus”. Tarkka määrä määritetään, kun tämä neuvoston päätös on hyväksytty.

[2] EUVL L 193, 30.7.2018, s. 1.
[3] EUVL L 193, 30.7.2018, s. 1.

6. SUUNNITELLUN SÄÄDÖKSEN JULKAISEMINEN

Koska ETA:n sekakomitean säädöksellä muutetaan yhteistyöstä muilla kuin neljän vapauden alaan kuuluvilla erityisalueilla tehtyä ETA-sopimuksen pöytäkirjaa 31, on aiheellista julkaista se *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* sen jälkeen, kun se on hyväksytty.

2021/0217 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

ETA:n sekakomiteassa Euroopan unionin puolesta esitettävästä kannasta yhteistyöstä muilla kuin neljän vapauden alaan kuuluvilla erityisalueilla tehdyn ETA-sopimuksen pöytäkirjan 31 muuttamiseen

(Budjettikohta PA 13 17 01 – Puolustusalan tutkimusta koskeva valmistelutoimi)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 218 artiklan 9 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 28 päivänä marraskuuta 1994 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2894/94[4] ja erityisesti sen 1 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä, asetusten (EU) N:o 1296/2013, (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1304/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1316/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) N:o 283/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU muuttamisesta sekä asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 kumoamisesta 18 päivänä heinäkuuta 2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2018/1046[5] ja erityisesti sen 58 artiklan 2 kohdan b alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Sopimus Euroopan talousalueesta[6], jäljempänä ’ETA-sopimus’, tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994.

(2) ETA-sopimuksen 98 artiklan mukaan ETA:n sekakomitea voi päättää muuttaa muun muassa ETA-sopimuksen pöytäkirjaa 31.

(3) ETA-sopimuksen pöytäkirjaan 31 sisältyy määräyksiä, jotka koskevat yhteistyötä muilla kuin neljän vapauden alaan kuuluvilla erityisalueilla.

(4) ETA:n EFTA-valtiot osallistuvat edelleen unionin toimiin, jotka liittyvät varainhoitovuodeksi 2021 laadittuun Euroopan unionin yleiseen talousarvioon sisältyvään budjettikohtaan PA 13 17 01 (Puolustusalan tutkimusta koskeva valmistelutoimi).

[4] EYVL L 305, 30.11.1994, s. 6–8.
[5] EUVL L 193, 30.7.2018, s. 1.
[6] EYVL L 1, 3.1.1994, s. 3.

(5) ETA-sopimuksen pöytäkirjaa 31 olisi sen vuoksi muutettava, jotta tätä laajennettua yhteistyötä voitaisiin jatkaa 1 päivästä tammikuuta 2021.

(6) ETA:n sekakomiteassa esitettävän unionin kannan olisi perustuttava tähän päätökseen liitettyyn päätösluonnokseen,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

ETA:n sekakomiteassa unionin puolesta esitettävä kanta yhteistyöstä muilla kuin neljän vapauden alaan kuuluvilla erityisalueilla tehdyn ETA-sopimuksen pöytäkirjan 31 ehdotettuun muuttamiseen perustuu tähän päätökseen liitettyyn ETA:n sekakomitean päätösluonnokseen.

2 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja